

שחכמים אסרום. (4)

ועתה, לאחר שאמרה המשנה שיש ארבעה אופנים בכל אחת משתי האפשרויות, ארבעה אופנים לאדם העומד בפנים, וארבעה לאדם העומד בחוץ, מבארת המשנה את כל האופנים.

כיצד הם שני האופנים האסורים מן התורה לאדם העומד בחוץ, ברשות הרבים, ושני האופנים האסורים מן התורה לאדם העומד בפנים, ברשות היחיד?

העני עומד בחוץ, ברשות הרבים, ובעל הבית עומד בפנים, ברשות היחיד: (5)

א. **פשט העני את ידו, וחפץ** (6) בתוכה, **לפנים**, לרשות היחיד, מקום עומדו של בעל הבית, ונתן את החפץ לתוך ידו של בעל הבית. ובכך עשה העני מלאכה שלמה, שהעביר את החפץ מרשות לרשות, על ידי

ותחילה מבארת המשנה את שתי המלאכות האסורות מן התורה לאדם העומד בחוץ, ואת שתי המלאכות האסורות מן התורה לאדם עומד בפנים:

היחיד לרשות הרבים או לרשות היחיד אחרת, אלא שגזירת הכתוב היא שרק ההוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים אסורה. וראה גם ברמב"ן, המבאר שהחידוש בהוצאה הוא בכך שאסרה תורה נשיאת דבר קל מרשות לרשות, אך התירה נשיאת משא כבד באותה הרשות.

5. כתב הרמב"ם בפירוש המשניות שנקט התנא "עני" ו"בעל הבית", ולא אמר "איש אחד עומד ברשות הרבים", ו"איש אחד עומד ברשות היחיד", כדי לאחוז בדרך קצרה.

והרע"ב כתב, שנקט הוצאה בלשון עני ועשיר, כי אגב כך משמיענו התנא שמצות צדקה, אם היא "באה בעבירה" של חילול שבת חייבין עליה עונש. וראה מה שהוסיפו בזה התוספות יום טוב, רבי עקיבא איגר במשניות, החתם סופר, הרש"ש והשפת אמת.

ולפי הרע"ב, משנתנו עוסקת בעקיפין בנתינת צדקה. אך ראה בתוספות לקמן ג א, שפירשו את משנתנו באופן שהעני הוא גוי, והוא נוטל את החפץ שלו מבעל הבית. וראה גם בהערה הבאה.

6. כן פירש רש"י. והרע"ב כתב: פשט העני

לאיצטרופי" [ראה יומא עד א: רבי יוחנן אמר, חצי שיעור אסור מן התורה, כיוון דחזי לאיצטרופי, איסורא קא אכיל]. והביאור הפשוט הוא, שאם הוא לא עושה את כל שלשת החלקים של המלאכה, אין זה "חצי שיעור" של מלאכה, אלא "חצי מלאכה", וחצי מלאכה אינה מלאכה האסורה כלל. ולא נאמר איסור חצי שיעור מן התורה אלא בכגון שיש מעשה אכילה של דבר האסור, אלא שחסר שיעור בדבר האסור. ועיין בפרי מגדים בסוף הפתיחה להלכות שבת, ובבית מאיר או"ח שמ"ז.

4. בתוספות האריכו לבאר למה צריך התנא לשנות גם הוצאה והכנסה כשהמוציא או המכניס עומד ברשות הרבים, וגם הוצאה והכנסה כשהמוציא או המכניס עומד ברשות היחיד. וכתבו שבתורה עצמה נאמרו שני פסוקים לגבי מלאכת הוצאה, האחד בשמות [טז כט] "אל יצא איש ממקומו", ודרשינן "אל יוציא". והשני, שם [לו ו], "ויכלא העם מהביא". והפסוק הראשון מלמד על הוצאה והכנסה של בעל הבית, והשני של העני. והטעם שהוצרכו שני הפסוקים, היות ומלאכת הוצאה היא מלאכה "גרועה", שהרי אין הבדל בהוצאת הרשויות אם מעביר מרשות